

OSTFFYASSZONYFAI HADITEMETŐ TÖRTÉNETE

Ostffyasszonyfa határában található egy 6000 négyszögöles terület. Itt volt egykor az Osztrák-Magyar Monarchia pokla: a Császári és Királyi Hadifogolytábor, és itt van napjainkban is a hozzátartozó hadifogoly temető. Úgy tartják számon, hogy az első világháborús legnagyobb méretű hadifogolytábor.

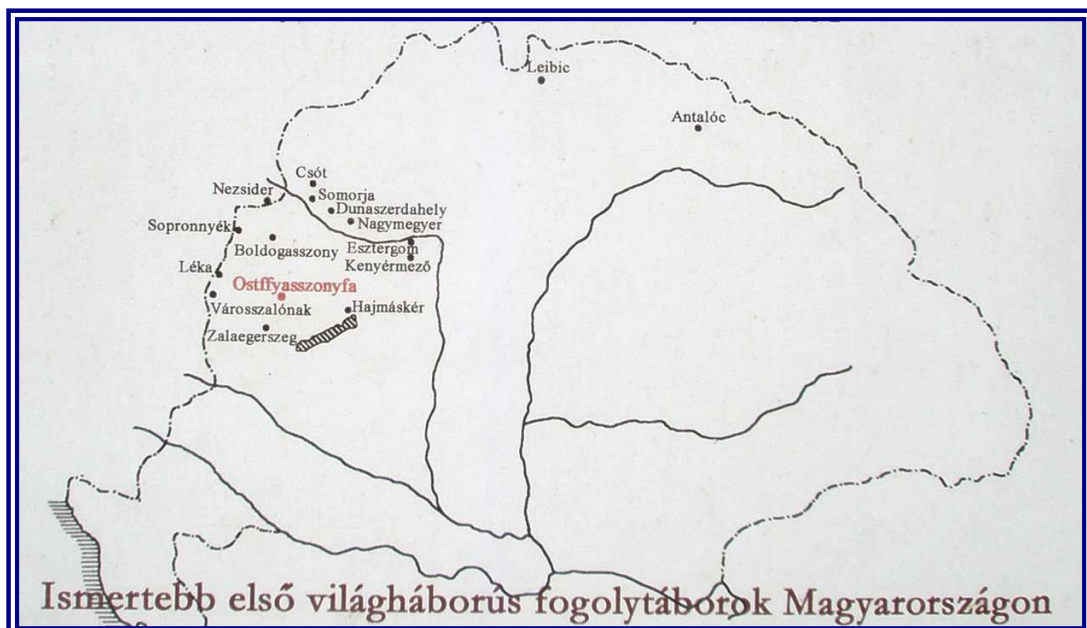
Közép-Európa egyetlen, kegyeleti emlékhelyként megőrzött és gondozott első világháborús hadifogoly temetője ez.



1915. május elején a hadiszolgálati jogra hivatkozva Riesz József mérnökkari százados bejelentette a sárvári járás főszolgabírójánál, hogy a hadügyi kincstár Nagysimonyi és Nagysitke határában fekvő Földvár-pusztai gazdaság területén hadifogolytábort kíván építeni. Hivatalos elnevezését a közeli ostffyasszonyfai vasútállomás után kapva, ostffyasszonyfai hadifogolytáborként jegyzik a hadtörténelemben és maradt meg az utókor emlékezetében is. Hazai iparosok és szerb, orosz hadifoglyok szorgos munkája nyomán néhány hónap alatt egész barakkváros nőtt ki a semmiből.

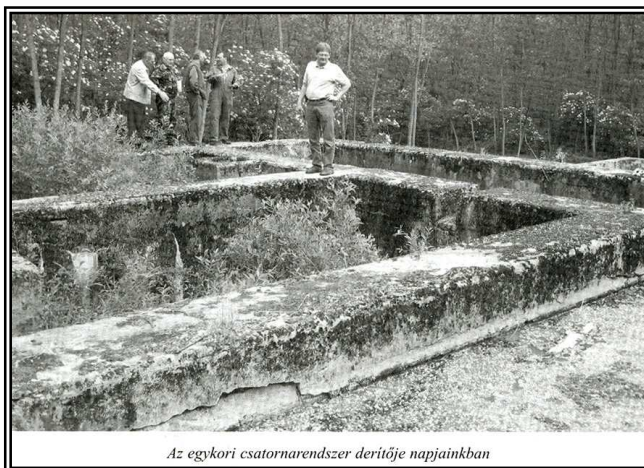
A tiszti- és legénységi táborban fennállásának négy éve alatt (1915-1918) több mint százezer hadifogoly fordult meg. Lehetőleg nemzetiség szerint csoportosítva 31,5x10 m-es lakóbarakkokban helyezték el őket. A fogolytábor nagyságából adódóan önellátásra rendezkedett be.

Egyszerre mintegy 30-40 ezer ember fért el a táborban, amely fel volt szerelve vízzel, villannyal, ellátták csatornákkal is. Többféle műhelyben dolgozhattak és saját tábori pénzt használhattak a foglyok. Bár önálló, nagyméretű kórháza és jelentős egészségügyi személyzete volt, nyomor, ínség, testi és lelki betegség ölte meg a foglyokat. A hadifogoly-temetőben 15 ezer katona nyugszik, 5601 síremlék található.



A tábor víztornyát, mely az egészséges vízellátás biztosította, csak 1925-ben bontották le. Még ma is állnak egyes elemei (egy öt- és hatlyukú közműhíd, szennyvíztisztítók, betonoszlopok) annak a 3700 m hosszú csatornahálózatnak, amely a szennyvizet a Rábába vezette.

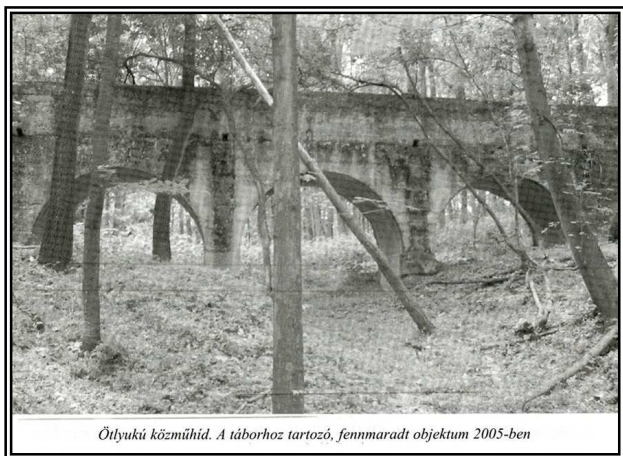
A csatorna kezdetben 1 m, a betorkolásnál 4 m mélységben volt betemetve és 1,5 m-en alul már talajvíz alá került.



Az egykori csatornarendszer derítője napjainkban

A tábor víziközmű ellátása a korabeli Magyarország vonatkozásában korszerűnek mondható. Az ivóvízellátás színvonala (vezetékhalózat, ellennyomó, ill. csúcsvízigeny tároló víztornyokkal) megfelelt az ország csak a nagyvárosára jellemző vízellátó rendszerek korabeli magas színvonalának.

A keletkező szennyvizek tisztítása a képen is látható bővített oldómedencével történt, ami a korabeli Magyarország csupán néhány nagyvárosára volt jellemző.



Ötlyukú közműhíd. A táborhoz tartozó, fennmaradt objektum 2005-ben



A csatornarendszer része, derítő, 1915

A tisztított szennyvíz gravitációs elvezetése az ókori Római Birodalomban már alkalmazott „aqueduct” megoldás (lásd Ötlyukú csőhíd képe) idézi.

A temető mai rendezett arculatát az 1930-as évek elején kapta. A díszes vaskaputól máig fennmaradt egyenes út vezet a kis földhalmon álló központi obeliszkig. Az elágazó kavicsos utak egyes nemzetek feliratos obeliszkekkel jelölt parcelláihoz vezetnek.



1989. év óta minden évben halottak napi ünnepségen emlékeznek meg a fogolytábor egykori temetőjében nyugvó halottakra, a mindenkori háborúk áldozataira, hőseire. A műves kapun belépőket a temetőben nyugvó hősök anyanyelvén márványtábla emlékezteti a háború áldozataira.



*Felhasznált irodalom: Csák Zsófia: Az Ostffyasszonyfai hadifogolytábor története 1915-1918
Fényképek: Szilbekné Molnár Katalin,*